

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mir“
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXVI.

V Celovcu, 5. januarja 1907.

Štev. 1.

Današnja številka obsega 6 strani.

Kaj hoče socijalna demo- kracija?

Volilna reforma nam prinaša nov čas. Do zdaj sta si pri volitvah nasprotovali navadno dve stranki: kmetško-krščanska in gosposko-liberalna, ali gosposko-narodna. Liberalna gospoda je pa v teku 50 let vzgojila po svojih brezverskih časniki, po slabih šolah in zlasti po slabem gospodarstvu v državi novo revolucijonarno stranko: stranko brezvernega, brezobzirnega in deloma naravnost revolucijonarnega delavstva. Številno tega delavstva se žal hitro množi in valovi tega gibanja začenjajo pljuskati že po deželi, med posli, kamor se socijaldemokratsko mišljenje prenaša po železniških in drugih delavcih. Na Dunaju je bilo l. 1900 61.726 socijalno demokratskih volilcev, l. 1906 pa že 97.000, tako ta stvar raste.

Zato je treba, da se krščansko ljudstvo pravočasno pouči. Pouka pa je posebno treba tistim na pol krščanskim na pol liberalnim gospodarjem, ki so zjutraj še v cerkvi, popoldne pa poslušajo brezverno gospodo in socijaldemokratske učitelje. Zdaj je treba združenja, zdaj treba spoznanja, zdaj treba nastopiti za svoj dom, za splošni blagor.

V delavcih hočejo vzbuditi nezadovoljnost.

Na strankarskem shodu avstrijskih socijalnih demokratov na Dunaju l. 1900 dejal je dr. Adler: „V delavcih hočem vzbuditi poželjenje po bogastvu, ki ga vidijo okoli sebe. Pravim jim, kako da se jim že boljše godi, ker so organizirani (združeni). Danes je vaše stališče že vse drugo, kakor nekdanj, a koliko še manjka, da bi se vam tako godilo, kakor drugim ljudem!“

Avsobsky pa je rekel: „Ne v revščini, marveč v nezadovoljnosti je nagon k stanovskemu boju. Sicer bi morali najrevnejši ljudje biti najodločnejši socijalni demokratje, a to ni tako. Nam leži na tem, da storimo delavce nezadovoljne, in v nezadovoljnosti jih bomo vzdržali s tem, da jim kažemo, kako so odvisni od posestnikov, in kako njihova odvisnost raste.“

Na mesto diktature lastnikov in posestnikov naj stopi diktatura proletarijata, za to se je treba boriti, se mora delavstvo zavedati in združevati.

Mnogo socijalnih demokratov misli, da bo človeška družba polagoma sama iz sebe postala socijaldemokratska, drugi pa so prepričanja, da bo k temu treba revolucije. Korak v tem razvoju pa bo splošna volilna pravica. Socijalna demokracija hoče od države postavnim potom dobiti sredstev za svoj boj.

Država se jim zdi le zastopnica vladajočih stanov-posestnikov, in da nastane nova socijalistična država, mora nastopiti sila, s katero bode proletarijat nastal vladar.

Zakaj so jim volitve?

Socijalni demokratje so si priborili prostora v parlamentu. In kaj bodo tam delali? Stanovski boj (Klassenkampf) hočemo zanesti v parlament, potrebujemo parlamentarizem, da delamo najuspešnejšo propagando, dejal je dr. Ellenbogen leta 1893. In dr. Adler je zatrjeval v Bruslju l. 1891: „Za nas je volilna pravica le sredstvo, da mišljenje ljudi revolucijoniramo, da tako pridobimo armado, ki bo revolucijo izvedla.“

In l. 1894 je dejal dr. Ellenbogen: „Volilno gibanje je vseskozi socijal-demokratsko, ono bode ljudske množice razdražilo in osvobodilo“ (sie ist eine massenaufwühlende und befreiende Bewegung). Socijalni demokratje pa ne bodo zadovoljni s tem, da pridejo v državni zbor, oni hočejo dobiti v oblast tudi občine in deželne zbore.

Kaj hočejo v deželi in občini?

Na Štajerskem so pri deželnozborskih volitvah tudi socijalni demokratje že nastopili in trosili razglas, v katerem so posneli gospodarski program krščanskih strank. Potem pa so tirjali, da se predružači deželni in občinski volilni red tako, da bodo tudi te volitve splošne in enake. Izrecno pa tirja ta razglas: „naj se osvobodi šolski pouk, naj vzgajajo svobodomisleči učitelji otroke v svobodne ljudi,“ to se pravi, naj se iz šole odstrani krščanski nauk, in naj se socijaldemokratsko mišljenje vcepi učiteljem.

Ko so se v Gradcu (1900) socijalni demokratje borili za občinski zastop, objavili so razglas, ki pravi:

„Hočemo, da pridelavna sredstva (orodje, tovarne, polje) preide v skupno last ljudstva. Kot sredstvo v ta namen nam mora služiti reformsko delo v občinah. Občine se morajo preustrojiti po demokratskem smislu.“ Ta razglas zahteva

za občinske volitve enako splošno pravico za vsakogar, ki je dovršil 20. leto. Kdor dve leti stanuje v kaki občini, naj ima tam domovinsko pravico, kar naj velja za vse, za moške, ženske in otroke. Šol se naj toliko zida, da v nobenem razredu ne bo več kot 30 otrok, knjige in učila naj daje otrokom šola. Vsem šolskim otrokom naj se daje na občinske stroške tečne hrane. Občine naj zgradijo kopeli za šolarje, naj zgradijo strokovnih in napredovalnih šol ter delavnic za pouk v ročnih delih. Učiteljsko osebje naj se pomnoži in primerno plača. Občina naj preskrbi šolskih zdravnikov. V občinah, kjer je več delavcev, naj se napravijo na občinske stroške otroški vrtci, v katerih se bodo otroci vzgajali od svetnega osobja. Ubožne otroke in sirote naj prevzame občina. A ta jih ne sme dajati posestnikom kakor delavne živali (als Arbeitstiere), marveč naj zgradi zavode, v katerih se bodo od svetnih vzgojiteljev vzgajali. Ljudem, ki nimajo nič in ki niso zavarovani, mora občina brezplačno preskrbeti zdravnika in zdravlila. V ta namen naj se napravijo občinske lekarne. Tudi mrlič naj se pokopavajo na občinske stroške, le luksuz naj se plača. — Kdo pa bo vse to plačeval? Kmet, obrtnik! Vsakateri kristjan bo želel ljudem, in sicer vsem, zboljšati obstanek, a ne na stroške tistih, ki delajo, marveč z odločnostjo, delavnostjo, ljubeznijo do bližnjega. Zato pa se moramo vrniti k živemu krščanskemu mišljenju, ne smemo pa izprijeti poulični sodrgi izročiti ključev do svojih domov.

Še malo slabše, kakor pri nas.

Kjer bivata dva sosed, eden močan, drugi slab in majhen, uresničil se bo pregovor: „Kdor že ima, dano mu bo, da bo še več imel, kdor pa nima nič, vzeto mu bo, kar še na videz ima.“ Močnejšemu vse, drugemu pa drobtinice z mize. Tako se godi tudi Slovincem na Koroškem. Leto do leta se je upalo, da se razmere zboljšajo, a leto za letom se je le jemalo od tega, kar je naše ljudstvo imelo, in bodočnost bo še mnogo slabša.

V teh razmerah nas tolaži le dejstvo, da so razmere drugod še slabše. „Juvat socios habuisse dolorum“, pravili so Rimljani. Človek svoj križ lažje nosi, če vidi, da drugod ljudje trpe še hujše.

Podlistek.

V kovačnici nemškega časopisa.

(Spisal Ferdo Plemič.)

Vsled raznih priporočilnih pisem mi je bil dovoljen vstop v uredništvo nekega koroškega nemškega časopisa. Zapravil sem vse jutro v onem brlogu, a ni mi bilo žal, ker marsičesa sem se naučil, kar mi je bilo dosedaj neznano.

Urednik me je sprejel zelo prijazno, ker ni še slutil za mojim — žalibog — nemškim imenom zagrizenega Slovence. Segla sva si v roko ter potem sedla. Vljudno, kakor je že navada Nemcev, me je potem poprosil za smodko ter si tudi s finim taktom izbral tri najbolj orumenele iz ponujene mu škatlice. Medtem, ko si je eno prižgal s pristnimi nemškimi žigicami, sem mu rekel jaz:

„Namen mojega obiska je v prvi vrsti pogledati prav nesramno radovedno v delavnico nemškega časopisa, da vidim na svoje oči, kakšno je delovanje za kulisami pri razširjevanju svetovne nemške kulture.“

„Hm“, reče nato on, „danes ste prišli baš o nepravem času. To je, dela bi že bilo dovolj, ker naš list mora iziti jutri, a — »Mir« nam še ni dospel.“

„Mir«! Kaj je to?“ se začudim jaz.

„Ne veste?“

„Ne.“

„To je slovenski list, ki izhaja v Celovcu.“

„Slovenski časopis! In vi ga berete?“

„Seveda ga beremo. On nam podaja še največ gradiva za prazne naše predale.“

„Vendar ga ne berete vi? Pustite si ga gotovo prestaviti!“ nato jaz.

„I kaj še! Prestaviti! Znamo sami, znamo.“

„Slovensko?“

„Slovensko. Čudili se boste sicer, a kaj hočete, za denar znamo tudi slovensko, saj nas je mati“

Udaril se je po zobeh ter nadaljeval:

„Sicer je slovenski jezik barbarski jezik, ali dokler bodo »Mir« pisali v tem jeziku, ga moramo znati, ker — kakor rečeno — največ gradiva nam da še ta list.“

Tu potrka nekdo na vrata.

„Naprej!“ se odzove urednik.

Mlekozob mladenič vstopi ter pogleda nezaupljivo name. A urednik mu reče:

„Le govorite brez pridržka, gospod tukajle je naš.“

„Pogoreli smo popolnoma!“ vzklikne sedaj mladenič in vrže svoj klobuk na mizo.

„Kje?“ vpraša urednik.

„V Stopicah na shodu, ki smo ga — o ironija — sklicali mi. S slednjo silo in muko se nas je zbralo 40 mož. Kar ti pridere nad 200 slovenskih kmetov na shod, in konec je bil veselju. Lepo molčati smo morali ter odlaziti drug za drugim.“

Naš govornik se je strašansko osmešil. Pogoreli smo, to se bo »Mir« zopet mastil kar v treh številkah zapored.“

„Nu, nu, ni tako hudol!“ ga tolaži urednik. „Nič ne jadikujte, kar tja sedite in napišite poročilo o shodu.“

„Vrag naj piše svojo lastno smrtno obsodbo!“ se brani mladenič. A urednik mu ponudi stol, papir in pero in narekuje:

„Windische Blamage . . .“

„Kako?“ se začudi mladenič. „Osramočeni smo mi, a ne Slovenci.“

„Le mirno zapišite: „Windische Blamage. Koliko je bilo naših?“

„Blizu 40. Iz Beljaka skoro vsi.“

„Zapišite: Naših je bilo nad 400 trdnih kmetov iz okolice. Ste zapisali.“

„Da.“

„Koliko je bilo Slovencev?“

„Nad 200 kmetov.“

„Zapišite: 20 betrunkenen windische Bauern-tölpel, Gemeindeterzen Čakajte malce!“

Nato je vzel urednik neko knjižico v roke ter listal po njej, dokler ni prišel do strani, kjer je bilo zapisano zgoraj: „Psovke za shode.“ Potem je bral dalje in hkratu narekoval:

„ . . . Teppen, Schwachköpfe und zwei Diurnisten der k. k. Staatsbahndirektion. Ste vse to napisali?“

„Da; a res ni“, ugovarja mladenič.

„Vi niste politik! Res, ali ne res, kaj zato. Sicer pa se eno ničlo lahko premakne sem ali tja, to nima nič v sebi. Kaj ne?“ se obrne do mene.

„I seveda ne! Ena ničla o pravem času prav premaknjena more nemški kulturi le koristiti“, odgovorim jaz.

Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

Neki pruski časopis poroča o narodnih razmerah na Irskem. Iz tega poročila povzamemo sledeče: Ko je bila Angleška odpadla od katoliške cerkve, začela je Irce narodno in versko brez usmiljenja preganjati. Vzeli so Irce vso zemljiško last, izgnali so jih bili, a brez delavcev Anglež ni mogel gospodariti, in ohranili so jih kot dninarje. Dvesto let je trajalo to preganjanje in v ti dobi se je število Ircev znižalo od 5 na 3 milijone. Od srede 18. stoletja je preganjanje nehalo, a poangleževanje ne. Svojo vero so si Irce bili ohranili, na svoj jezik pa so bili pozabili. V ljudskih šolah se je poučevalo le angleški in irščina se je umikala.

L. 1820 je znalo 2 milijona ljudi irski jezik, l. 1881 le še 64.000 samo irski in 885.000 irski in angleški, l. 1900 20.900 samo irski in 620.000 irski in angleški izmed 4½ milijonov ljudi, ki so se po narodnosti kot Irce šteli. Seveda je to šestel Anglež, in ko bi bil štel Irec, bi številke bile gotovo druge.

V zadnjih desetletjih se je pa tudi v Irce vzbudila narodna zavest, ustanavljali so razna društva; vzlasti pa je postala velike važnosti l. 1893 od dr. Hyde ustanovljena gaeliška liga. Le-to društvo ima zdaj že 700 podružnic in 60.000 članov. L. 1895 je imela dohodkov 150, l. 1900 že 1910, l. 1903 4397 funtov (eden funt deset goldinarjev). In ko so Angleži l. 1900 Irce šteli, so zapazili, da se njihovo število množi, med tem ko se je bilo popred v 20 letih za 14% znižalo.

Gaeliška liga goji navadno slovstvo, narodno umetnost, ona napravlja dva- do trimesečne kurze, v katerih se ljudstvo poučuje v materinem jeziku. Ob enem si liga prizadeva, irskemu jeziku zadobiti ravnopravnost z angleščino pri uradih in javnih podjetjih.

Do konca 18. stoletja so Angleži Irce zatirali, ker so bili katoličani, hoteli so zatreti katoliško vero. Zdaj spoznajo, da se tukaj ne doseže nič, da vere ne zatrejo z nobeno silo. In pruski časopis pravi: „Dass die Sprache bedeutungsvoller ist, als alle Volkssitten, dass sie der Seele des Volkes näher steht als alles andere, hat man in England nie verstanden.“ Bližja je ljudstvu vera, a jezik mu je naraven, in protin naravno je jemati narodu materinščino, vse pa kar je protin naravno, mora biti le v kvar.

Kako vsako ljudstvo ljubi svoj jezik, videlo se je v Wales-u na Angleškem; tukaj so metodisti (neko protestantsko verstvo) s pomočjo materinega jezika hipoma pridobili vse ljudstvo.

Dotični časopis pravi: „Britaniji ne more biti v prid, če se Kelti zavedajo, da so jih Angleži oropali tudi materinega jezika.“

Dolgo Angleška za šolstvo na Irskem ni storila nič, da, branila je, da bi se tam napravljale šole. Da, irske šole so bile naravnost prepovedane! Z najpodlejšimi sredstvi (mit den verwerflichsten Mitteln) lovili so otroke ubožnih irskih družin za angleške šole. Take otroke vzgajali so potem v luteranstvu in jih sploh staršem niso dali več nazaj. In vključ vsemu prizadevanju dobili so si le koj sirot, zapuščenih ali izprijenih otrok.

„Nu, ste slišali?“ se obrne urednik zopet do poročevalca. „Od tega gospoda se lahko še marsikaj naučite. Tedaj pišite dalje: Naš govornik je potolkel z duhovitimi frazami popolnoma slovenskega klobasarja . . .“

„Pa če pride resnica na dan?“ pripomni mladenič.

„Resnice sploh ne pustimo na dan, zato smo mi tukaj!“ ga zavrne oblastno urednik.

V tem hipu je prinesel pismonoša „Mir“.

Hlastno ga razgrne urednik in zakolne: „Hudir! Zopet ima par prilog! Še ne bo poginila ta slovenska cunja.“ Potem se obrne do mladeniča in mu reče:

„Ste li spisali poročilo?“

„Da!“

„Storite mi ljubav in napišite še to notico: Slovenci so na Koroškem že skoraj pri koncu. Njihov edini časopis peša od dne do dne in jedva še ve, kako bi natlačil svoje štiri borne strani. Ste napisali?“

„Da!“

„Hvala! Dovolite mi sedaj, da ta časopis preberem,“ nama reče nato.

Mladenič je odšel, jaz pa sem se vglobil v neko knjigo, medtem ko je urednik pridno bral in pisal.

Po preteku dveh ur se dvigne vidno olajšan s stola.

„Nu sedaj sem vam pa na razpolago. Imate li še kakšno smodko?“

„Prosim, izvolite!“ mu ponudim.

Izbral si je zopet tri, nažgal eno, pljunil in rekel:

Ob koncu 18. stoletja ustanovil se je na Irskem red „šolskih bratov“, „Christian Brothers“, ki je začel irsko deco vzgajati na podlagi materinega jezika. Ta red še dandanes obstoji in vzdržuje 97 šol s 14.891 otroci. A državnih šol je 9157 in v nje zahaja 636.100 otrok. In v teh se takoj sprva usiljuje irskim otrokom angleščina kot učni jezik. Te šole so Irce vzele ljubezen do svojega jezika, ki se mu zdi plebejski — kmetški. To je trajalo 20 let. In pruski časopis pravi: „Englisch war die ausschliessliche Unterrichtssprache der Volksschulen. Eine Aenderung erfolgte langsam, nicht als Ergebnis einer politischen Agitation, sondern hauptsächlich veranlasst durch die niederdrückenden Ergebnisse dieses Unterrichtes sprachlich ungebildeter Schüler durch ihnen national meist fernstehende Lehrer.“ (Preuss. Jahrbücher. Dec. 1900, S. 474.)

Šolski nadzornik Patrick Keenan je moral oblastim poročati, da se v takih razmerah otroci niti angleški, niti irski ne nauče in da je ves pouk brezuspešen. Po takih izkušnjah se ni več prepovedovalo, da se Irščina rabi kot učni jezik. Najprej se je ta jezik poučevalo le — po šoli — in šele pozneje se je smel redno rabiti pri pouku.

Vključ temu pa se v vseh šolah vkup komaj 5-7% irskih otrok uči materinega jezika, starši se premalo brigajo za ta predmet, ker jim je Anglež utepel mnenje, da njihov jezik nima vrednosti.

In vendar se gaeliška liga (zveza) giblje. Ona tirja, da se ljudstvu dajo dveh jezikov zmožni uradniki, da se povsod napravijo vsaj dvojezični napisi.

Duša narodnemu gibanju je na Irskem duhovščina, ki se pa nikdar ni dala vpreči v službo narodne radikalnosti. Katolicizem je povsod zastopal pravice materinega jezika. Vendar je v ligi tudi — kakor povsod — neko protikrščansko narodno stremljenje. V odboru gaeliške lige je 23 katoliških laikov, 5 protestantov, 5 katoliških gospe in 12 duhovnikov. „Sinn Féin“ — „Mi sami“ postalo je geslo irskih rodoljubov: z gospodarsko močjo hočejo nastopati proti Angležem, industrija se naj povzdigne, poljedelstvo zboljša. Zlasti pa si rodoljubi prizadevajo narod vzgojiti k treznosti. Vsak glažek žganja manj je narodni napredek, in nasprotnik, ki iz žganja dobiva svoj davek, se slabi. Gaeliška liga nikdar ne zboruje v hiši, kjer bi se točil alkohol!

V zadnjih letih so rodoljubi ustanovili tudi veliko število gospodarskih društev: L. 1903 je bilo že 200 posojilnic, 360 mlekarn, 120 skladišč, in nekaj drugih zadrug v narodni službi. Le-te zadruge so imele vse vkup 800.000 udov in so v enem letu spečale blaga za 40 milijonov kron.

Tako se torej napreduje. Razmere so podobne našim — a bile so slabše, kot so pri nas. Naj tudi pri nas navdušenje za dobro stvar združi vse moči — za skupno delo.

Koroške novice.

Imenovanje. Imenovana sta deželnovaladni koncipist v Celovcu, g. dr. Josip Ferjančič, provizoričnim okrajnim komisarjem in dosedanji prakti-

„Glavno delo je že končano; takoj bo stavec tukaj. Vidite, tako se bojujemo proti slovenskemu zmaju. Nemški kapital in nemško časopisje oprto drug na drugega uničuje te trdovratne Slovence na vsej črti; o vladi ne govorim. Da, da, zmaga je naša! Nemško časopisje in kapital . . .“

Nekdo je potrkal.

„Stavec je,“ reče urednik in zgrabi za rokopise. „Naprej!“

Vstopil je mož s cesarsko čepico na glavi.

„Rubež, že zopet!“ vzklikne urednik presenečen.

„Prosim da, upniki se niso dali potolažiti,“ odvrne cesarski mož.

Poslovil sem se na kratko, za mojim hrbtom pa so zopet enkrat pečatili zmagoslavno nemško časopisje.

Smešničar.

* **Splačal ga je!** Nekega rokodelskega mojstra ogovori nekdo z besedo „gospod“. To se pa rokodelcu tako za malo zdi, da ga zavrne rekoč: „Le mojster mi recite, kajti mojster mora kaj znati in zastopiti, gospod pa zna biti vsak osel!“

* **Očeta dobi.** Ob začetku šolskega leta vpraša učitelj posamezne otroke, kako jim je ime, ali imajo še starše, koliko imajo bratov ali sester itd. Neki fantek, katerega mati je bila vdova in se mislila v kratkem zopet omožiti, mu na to moško odgovori: „Meni je ime Janezek, doma imam sestro Minko in mater; očeta pa — šele dobim!“

kant, g. Matej Kakl v Velikovecu, provizoričnim deželnovaldnim koncipistom. Oba gospoda sta koroška slovenska rojaka. Častitamo!

Redka petindvajsetletnica. V tiskarni družbe sv. Mohorja je slavil te dni gosp. Ivan Tršelič petindvajsetletnico svojega sodelovanja pri „Miru“. „Mir“ je dokončal z zadnjo lansko številko svoje petindvajseto leto in g. Tršelič je bil tisti, ki je vseh petindvajset let nepretrgoma stavil „Mir“. Pač smemo reči, da take petindvajsetletnice še ni bilo na Slovenskem. Uslužbenci tiskarne so jubilačo počastili s skromno slovesnostjo, izročivši mu venec z napisom, a s primernejšim darilom ga je oddolžilo lastništvo in upravnštvo „Mira“, s katerim vzajemno deluje že tako lepo vrsto let. G. Ivan Tršelič je rodom iz Čateza na Dolenjskem. Vstopil je v tiskarno družbo sv. Mohorja dne 11. februarja l. 1872 kot črkostavec ter je v tej službi ostal neprestano do danes, torej že skoraj 35 let. Nekaj časa je bil tudi odgovorni urednik „Mira“. G. jubilaču želimo še mnogo let čilega zdravja, obenem pa tudi, da bi mu družba sv. Mohorja ob njegovi bližajoči se starosti svojčas zagotovila primerno pokojnino, katero si je gotovo najpoštenejše zaslužil. Petintrideset let dela v enem in istem zavodu, to je dandanes gotovo redka prikazen. G. Tršelič dopolni letos 60. leto svoje starosti in je še čvrst pri delu. Mi mu želimo vse najboljše ter končno kličemo še enkrat zaslužnemu jubilaču: Bog ga živi čilega in zdravega še mnogo let med nami!

Duhovniške in cerkvene stvari. Premiščeni so: I. Dragasnik, prov. spovednik pri Uršulinkah, za kaplana v Črno; Fr. Lasser, provizor v Št. Petru pri Grabštanju, za provizorja v Črneče; Peter Serajnik, kaplan v Prevaljah, za provizorja v Št. Peter; A. Teul, provizor v Št. Danijelu, za kaplana v Prevalje; J. Watzinger, kaplan v Trgu, za provizorja v Innerteuchen; I. Milonig, kaplan na Gori (Berg), za kaplana v Trg, in Andrej Pirker za kaplana na Goro. Za kateheta na meščanski šoli v Volšpergu je imenovan H. Hopfgartner. Umrl je dne 24. decembra pater Adalbert Viehhauser, bivši dolgoletni profesor v bogoslovju.

Borlje. (Občinske volitve.) Dne 29. decembra so se pri nas vršile občinske volitve, pri katerih je naša slovensko-krščanska stranka zmagala v I. in II. volilnem razredu, in če bi ne bilo v petek padlo toliko snega, ki je zadržal mnogo naših mož, bi bila tudi v III. zboru in sicer sijajno zmagala, vključ strastni agitaciji vseh treh učiteljev, Pintarja, Samonika in Pitzlerja.

Dholica. (Občinske volitve.) Ob zelo pičli udeležbi so se izvršile 29. decembra pri nas občinske volitve. Izvoljeni so bili nemškutarji v vseh treh razredih. Naši bi bili sicer lahko zmagali, ali niso se udeležili volitve, ker bi morali v slučaju izvolitve prevzeti velikanske stroške za šolo in druge stvari, ki jih je nakopal občini na rame dosedanji nemčurski občinski odbor. Natančnejše prihodnjič.

Djekše. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile dne 27. decembra 1906, so na celi črti — v obeh razredih — zmagali Slovenci. Volitev je bila jako živahna, a brez boja, ker so ostali nasprotniki doma! Izvoljeni so bili v drugem razredu: Miha Ladinik, župan; Matija Samselnik p. d. Mežnar na Djekšah; Karol Hraba, župnik; Jurij Kapel p. d. Velh v Črnih Djekšah; Martin Harih p. d. Plaznik na Vovberskih Rutah, Šimen Lesjak p. d. Bezovnik v Kneži, za odbornike; Anton Pečarnik p. d. Krampl na Djekšah, Franc Slamanik p. d. Luknar v Kneži in Martin Napečnik p. d. Napečnik na Vovberskih Rutah, za namestnike. V prvem razredu so izvoljeni: Gabriel Opresnik p. d. Pohojčnik na Djekšah, Janez Pečarnik p. d. Župnik na Djekšah, Anton Slamanik p. d. Kočmar na Djekšah, Lorenc Lesjak p. d. Končar v Črnih Djekšah, Mart. Sprachman p. d. Sprachman v Vovberskih Rutah, Štefan Kic p. d. Lesjak na Djekšah, kot odborniki; Šimen Miklave p. d. Kavan v Krčanjah, Valentin Kräuter p. d. Petaver na Vovberskih Rutah in Šimen Lesjak p. d. Herk na Djekšah, kot namestniki. Bog živi zavedne branitelje obmejne slovenske trdnjave! Živio!

Hodiše. Dne 29. decembra smo imeli občinske volitve. Zmagali smo, akoravno smo imeli na dan volitve cel meter visoko novega snega, ki je zadržal mnogo naših volilcev. V tretjem razredu so dobili naši 47, nasprotniki 10 glasov, v drugem razredu je bilo naših glasov 16, in nasprotnih 10. Prvi razred pa so obdržali tudi sedaj nasprotniki s 4 glasovi večine.

Šmihel nad Pliberkom. (Občinske volitve.) Dne 27. decembra so se vršile v Šmihelu občinske volitve za bistrsko občino čisto mirno, brez vsakega hrupa. Izvoljeni so v tretjem razredu: Franc Marinič, župnik v Šmihelu; Ažman Anton, veleposestnik na Bistrici; Rudolf Juri,

posestnik na Bistrici; Kraut Jože, posestnik umetnega mлина na Bistrici; Lačen Filip, posestnik v Dvoru, in Miklin Janez p. d. Šimon v Brežki vasi. Namestniki: Gril Juri iz Bistrice; Fric Kraut, veleposestnik na Bistrici, in Vogl Aleš iz Dvora. V drugem razredu: Riedl Pavle iz Podkrajja, Tomaž Franc iz Strpevasi, Čik Franc v Kotu, Hafner Matevž iz Bistrice, Aleško Jožef iz Ponikve, Kraut Janez iz Bistrice. Namestniki: Miklin Karol iz Ponikve, Blekar Jurij iz Podkrajja, in Kordeš Jurij iz Letinj. V prvem razredu so sledeči: Janez Tomic, župan iz Šmihela; Kušej Lovro iz Šmihela; Ažman Luka, trgovec v Šmihelu, Žagar Janez v Rutah, Jernej Janez iz Čergovič, in Plešivčnik Marko, gostilničar v Šmihelu. Namestniki: Uranšek Janez v Šmihelu, Ruprecht Jurij v Šmihelu in Turk Janez iz Podkrajja. Vsi odborniki in namestniki razun treh so enoglasno izvoljeni. Zapisnik se je na zahtevo komisije sestavil v slovenskem jeziku.

Ruda. (Pri občinskih volitvah) dne 27. decembra smo si Slovenci priborili tretji razred, prvi in drugi sta za sedaj ostala še v rokah nemškutarjev. Boj je bil hud in zato zmaga tem lepša. Živel! zavedni volilci!

Žitaravas. (Pri občinskih volitvah), ki so se vršile dne 27. decembra, so Slovenci zmagali v drugem razredu vključno strastni agitaciji Seifrizovih priganjačev. Prvi in tretji razred je ostal nemškutarski. Natančnejše poročilo na drugem mestu.

Za Simon Gregorčičev dom. Fotograf g. A. Jerkič v Gorici je dovršil pravkar krasno sliko velikega pesnika Sim. Gregorčiča. Slika je iz pesnikovih najboljših let v velikosti 30:45. Stane po pošti K 240. Priloži se 7 razglednic in sicer: 1. S. Gregorčič, 2. rojstna hiša, 3. „Planinski raj“, 4. opevani slap, 5. pesnik na odru, 6. pogreb, 7. pesnikova „zadnja pot“ na pokopališču sv. Lovrenca. Dobiček se porabi za Simon Gregorčičev dom, hišo za zanežno slovensko deco v Gorici. Naj bi ne bilo slovenske hiše, ki bi bila brez slike velikega ljubljence narodovega. Žalostno je sicer da izpolnjuje naš narod svoje dolžnosti šele po smrti. Vsakdo, ki ustanovi kak faliran konzum, je dandanes pri Slovencih več vreden, nego največji duševni velikani, — a boljše je vsaj enkrat, nego nikoli! Razglednice se dobivajo tudi posebej.

Podsinnjivas. (Blagim rodoljubom na srce!) Kmalu bo eno leto, odkar je ustanovljeno naše društvo. Naša pozicija je velevažna in naperjeni so zoper nas najhujši streli. Delamo, kolikor mogoče, vendar ker je naš delokrog zelo obširen in nam primanjkuje gmotnih sredstev, ne moremo odgovarjati zaželenemu namenu. Obračamo se s prošnjo do veleč. gg. duhovnikov in zasebnikov, da bi nam blagovolili priskočiti na pomoč s tem, da nam pošljejo knjige, katere so jim morebiti odveč. Vsaka knjiga, vsak dar je dobrodošel in se hvaležno sprejme. Uverjeni naj bodo, da podpirajo s tem velevažno narodno korist. Vse pošiljatve naj se izvolijo vposlati pod naslovom: Kršč.-socijalno pevsko in delavsko društvo v Podsinnjivasi, pošta Bistrica v Rožu, Koroško. Poštino plačamo sami. Odbor.

Št. Jakob v Rožu. Na cesti sreča Šentjakobčan Bilčovčan in ga vpraša: „No, kam pa, Šimen, in pa v takem vremenu?“ Bilčovčan: „Ja, k vašemu gospodu nadučitelju, očku Krebitzu grem.“ Šentjakobčan: „Pa ga nam ne bodeš vzel? Kaj pa imaš tam opraviti?“ Bilčovčan: „Eh, s sosedom sem se skregal in prosit grem očko Krebitza, da bi on presodil prepir. Bral sem v »Miru«, kako fletni in brihtni so ta gospod in kako znajo soditi prepire. Upam, da bodejo tudi meni prav razsodili.“ Šentjakobčan: „No, pa glej, da dobro opraviš. Nadučitelja imamo pa že takšnega, da ga še v deveti deželi ne najdeš.“ — Pol ure pozneje se zopet srečata ista dva. „No, kako si opravil?“ vpraša Šentjakobčan. „Nič opravil. Vi pa Vaš Krebitz. Ko sem mu razložil, po kaj sem prišel, me je takoj vprašal, ali sem Nemec ali Slovenec. Ko sem mu povedal da sem jaz Slovenec, sosed moj pa nemčur, mi je pa koj pokazal duri in rekel, da ima gotovo nemčur prav, ker Slovenci so povsod glih sitni. Hvala lepa za takšnega rihtarja, takšnega pa koj sami imejte“, je še rekel razjezeni Bilčovčan in jo mahal proti Dravi.

Iz Rožeka. Neki bajtar tam na gori pri Dolinčicah se je pri agitiranju za občinske volitve v Rožeku tako odlikoval, da so mu oblubili usnjato kolajno. Štirinajst dni pred volitvijo je bil vsak dan na potu. Opravljen je bil kakor oni, ki vabi na ženitovanje, seveda okrašen z nemškimi trakovi. Ljudje so čudno gledali tega čudaka, ki je drvil vsak dan od hiše do hiše, in si mislili: zdaj v adventu pa vendar ni primeren čas za ženitovanje. V neki hiši, kakor se sliši, je pa menda prav slabo naletel. Na vse zgodaj zjutraj, ko je še bilo temno, je že bil tamkaj,

ali kmet ga je takoj zapazil in se mu skril, drugi pa so mu rekli, da je gospodar v hlevu. Takoj ga gre iskat v hlev. Ko je v temi kobacal po hlevu, je nekdo zaprl duri in oni ni mogel iz hleva. Ko gospodar izve to novico, se mu prav nič ni mudilo v hlev. Korakal je gor in dol po sobi in se tintam prav glasno zasmeljal in rekel: ta presneta ajžara naj se le segreje. Ko gospodinja vidi veselega gospodarja, ga vpraša, kaj da je danes na vse zgodaj tako dobre volje, pravi ta: „Kaj bi ne bil, ali ne veš, da imam petdeset let staro tele v hlevu.“ Ko se je storil dan, je nekdo odprl hlevska vrata in petdesetletno tele je planilo na prosto, pa ni imelo časa, da bi vprašalo kmeta, ali bo tajčgesindigt volil ali ne. Vsak dan pa ni bil tako nesrečen. Nekega dne mu je bila sreča prav mila. Ko je hodil po nekem bolj skrivnem potu, je najdel kos podplata, ki ga je menda izgubil sam najvišji gospod v Rožeku. Zato pa je dobil, ker je imel tako spretno oko, veliko pohvalo in znabiti tudi še kaj nagrade. Vsakemu kmetu, ki mu je oblubil, da voli s tajčgesindigt stranko, je oblubil, da mu bo vse pokosil, in da mu ne bo treba najeti dragih koscev v poletnem času. Zdaj po dokončanih volitvah pa se je že napotil v tovarno Himmelberg, da si tam izbere najboljšo koso, ker delo ni majhno in se mora takoj pričet, da bo ob pravem času gotov.

Od nekod. Pri nas stoji na prijaznem hribu lepa cerkva, posvečena sv. Luciji, in v naši okolici je stara in pobožna navada, da praznujemo praznik sv. Lucije z vso pobožnostjo. Pri cerkvi se zbere ogromna množica pobožnega ljudstva od blizu in daleč, ali tudi tam se zberejo nemčurski duhovi. Navada je, da tega dne obiščemo svojega „bindiš“ krčmarja, in tam se je našel tudi oni „tajč niks kenen und bindiš niks feršten“. Slučajno je prišel v isto gostilno neki župan in oni nemčurski kulturonosec-olikanec se je takoj spravil nad njega, in mu je daril vse mogoče „poštene“ naslove, kakor: „pirgermajster, švajm, prešič, svinja itd.“ Ali župan se je le smejal na njegova „odlikovanja“, vsled česar je nemčurju preostalo še nekaj „bindiš švajne“, katere je razdelil na tamošnje slovensko omizje, in se je potem skobacal gologlav na vrh peči, kjer je med „heul“-klici izgubil ravnotežje in se poskusil trkati s tistim kamenom, na katerem smo v starih časih netili za razsvetljevanje sob. Ali prav pošteno se je namazal, prinesel so mu morali precejšnjo množino Kneipovega zdravila, da so mu izprali njegovo nemčursko butico. Prav drago je prodajal svojo nemčursko kulturo in potem odšel drugi dan z žalostnim spominom in prazno mošnjico domov.

Malošče. Dragi čitatelji! Berite in strmite! V Maloščah so se kar nakrat nekateri fantje (?) spremenili v stare babe, vaše klepetulje. Kaj ne, pač čudna izprememba? Ali če pomislimo, da je sedaj zima, ko tudi možakarji nimajo dosti dela, si lahko tolmačimo njihovo čudno duševno stanje. Krasna dika Maloščanov! Prevzela si posel starih klepetavk. Gotovo te bodo one prav pošteno „obirale“. Uboga mladež, šla bodeš skozi zobe ali boljše skozi čeljusti onih slavnoznanih žensk. Sedaj so hrabri nasledniki preživega spola že vse druge govora vredne reči ogledali in se spustili na uboge dijake. Ah ubožci! Komaj pogledajo v domačo vas, že jih vse gleda kakor največje sovražnike in jih hoče s svojimi malo preširokimi usti požreti. Ali vprašamo, od kod izvira to sovraštvo? Odgovor na to je tale: Na kmetih povsod tožijo, da jim manjka delavnih moči. Vzrok temu je seveda, kakor oni mislijo, ta, ker gre preveč kmetskih sinov študirat. Ali pogledajte rajši v svoje razmere! Ne potujejo li fantje in dekleta, kakor v jeseni žrjavi v južne kraje, k mestom, kjer se odtujujejo svojemu narodu in svoji veri? Poravnajte prej svoje grehe in zacelite prej svoje rane, potem glejte šele na dijake. Na nekem svetlišču starih Grkov so stale lepe besede: „Spoznaj samega sebe!“ Zapomnite si te besede, ker vam bodo morda služile v poplavljanje in dijakom v mir. Tak je naprejbedaški duh v Maloščah. Vsi fantje seveda niso taki. Hvala Bogu, dobijo se častne izjeme.

Guštanj. Kakor smo izvedeli, imamo tudi v Guštanju neke vrste ljudi, ki se prav pošteno držijo svojega velenemškega pregovora, ki je posebno debelo tiskan v njih nemških buticah in se glasi: „Wir Deutsche fürchten Gott, sonst nichts auf der Welt.“ Res lep je pregovor in prav bi bilo, ako bi se bali Boga in ne pomagali razdirati njegovih zapovedi. Ali žalibog bojijo se ga drugače! Izpoditi hočejo Boga iz šole, iz src otrok. To je njih bogaboječnost. Kar me je pripravilo k pisanju je to, da se širijo v tovarni katoliškega grofa Thurna knjižice, ki imajo napis: „Verein der freien Schule.“ — Društvo proste šole. Kakor se čuje, se neki bedaki prav postavljajo zaradi tega, ker so imeli čast plačati

dve kronici, da se smejo vpisati v to društvo. Res čudno, da se tako veselijo svoje lastne pogube. Gotovo je, ako bi se tukaj v velenemškem Guštanju, kjer vrejo farfelci, predrznil Slovenec ali duhovnik napraviti kako slovensko in katoliško društvo, da bi napravili hitro kak načrt, da bi ga izpodili. Tako je pa, kakor se sliši, na čelu tega društva neki nemški učitelj, in je to seve čisto nekaj drugega. Torej le malo vprašanje: kdo hujska, učitelj ali duhovnik? Da, tiho naj bi bil „črni menih“ in sedel v farovžu za pečjo, da bi ga tisti, ki „ne znajo hujskati“, še bolj črnega namazali, kakor je. Kakor smo že rekli, se jih je tukaj v naši tovarni veliko podpisalo, veliko pa jih je tudi bilo, ki so se potegnili za blagor svojih otrok in prav pošteno osramotili izdajalce naše vere in naroda. Vam pa, nemška gospoda, ki opravljate janičarsko delo, in ste pristna kri slovenskega katoliškega naroda, naj bode ta-le lepi nauk:

Kdor gosposki dim če bití,
začne vero zaničevati,
da ga ljudje začno hvaliti,
bedaka večno imen'vati.

Škocijan. Občni zbor naše Ciril in Metodove podružnice — ki smo ga smatrali ob enem tudi za mesečno zborovanje bralnega društva — se je na sv. Štefana dan „pri Majarju“ v Škocijanu prav dobro obnesel. Podružnični tajnik otvori imenom odbora shod s pozdravnim nagovorom in se spominja umrlega predsednika Jož. Povoden-a in umrlega odbornika Boštj. Razun-a. Predlagani g. Jan. Picej st. je bil z burnimi „živio“-klici sprejet predsednikom. Razen tega sta sprejeta v odbor gg. Jan. Zilan, p. d. Hrovat in Jož. Povoden ml., p. d. Pušnikov. — Po odobrenem letnem poročilu nam je prvi govornik, g. Ivan Dolinar, kaplan v Dobrlivasi, v dobro zasnovanem govoru odgovoril na tri vprašanja, namreč: 1. Kakšen mora biti učitelj med Slovenci na Koroškem? — Verem in naroden! 2. Ali so naši učitelji taki? — Niso! 3. Kaj sledi iz tega? — Seči moramo po samopomoči; podpirati moramo Ciril-Methodovo družbo, da bo ista v stanu napraviti med Slovenci dosti takih šol, kakršna je v Št. Rupertu pri Velikovu. Na drugi strani pa si moramo šteti v dolžnost, podpirati „Učiteljski dom“, da se v njem vzgoji polagoma dosti učiteljev, ki bodo v resnici „iz naroda za narod“. Vrli narodnjak iz Šmarjete nad Pliberkom mladenič Jožef Krof pa je prepričevalno vzpodbujal mladino k narodnemu delu ter jo vabil, da pristopi k bodoči koroški mladinski zvezi. Po blagem opominu g. Svatoča na občinske volilce, naj svete naše narodne stvari ne izdajo, se je zaključil shod. Vdali smo se po poučnem delu neprisiljenemu, poštenemu razveseljevanju; peli so pevci, udarjalo se je na tamburice, blagajnik pa je pobiral deneske za Ciril in Metodovo družbo ter nabral lepo vsoto 45 K. Korotan gre na dan! „Ta kisév.“

Iz Miklavčeve sosesčine. „Bog je rekel: Bodi svetloba. In Bog je videl svetlobo, da je bila dobra, in je ločil svetlobo od teme in je svetlobo imenoval dan, temo pa noč; in bil je večer in bilo je jutro, prvi dan.“ To se je zgodilo v začetku sveta, pri Miklavcu in v žitrajski občini pa na god sv. Janeza apostola letos, ko so možje žitrajске občine od sv. maše šli k Miklavcu izvršit resno delo za vero krščansko in narod slovenski. Svitati se je jelo, da so mnogi spoznali, kaj so volitve in kako nepošteno, krivično delajo nasprotniki. „Če bi drugače ne vedel, na nasprotnikih se moreš učiti, kaj so volitve vredne. Zakaj ne zdi se jim škoda ne denarja ne truda, še silo rabijo, zvijače in krivice počenjajo, da bi zmagali? Čemu bi to delali, če ne bi imeli dobička?“ Tu se vidi, da moramo delati. Tako in enako se je govorilo. Sklepalo se je, zanaprej delati resneje v probujenje ljudstva. Doslej smo bili premirni, da bi ne dražili nasprotnikov. Če bi krčmarji odrekli nam prostore, pomagali si bomo drugače. Preganjani smo in v takih časih treba je izvanrednih sredstev. Politično društvo naj obrača večjo pozornost na nas. Kako hočemo žeti za časa volitev, če nismo sejali prej za goda?! Resno se mi je zatrjevalo od domačih ljudi: Z našimi ljudmi ni nič začeti, vse zastoj. Dan 27. decembra kaže, da ni res. Kaj smo pa sploh že poskušali? Kaj „poskušali“? Resno in temeljito ter vztrajno delati se mora, ne le poskušati. Dokler društva nimamo, ne moremo upati probuje ljudstva. Eno društvo v novem letu mora nastati! Obdelovanje je bilo prepuščeno učiteljem, krčmarjem, gospodi nam neprijazni. Ti najbrž niso še vsega poskusili v naš prid! Torej moramo sami. Da le ljudstvo spoznava potrebo in korist, je že dobro. Ljudstvo izpregleduje, kako malo se je zanašati na pravicoljubnost onih, katerim je zaupalo slepo; kako lažnive so njih lepe slepilne besede; kako mu je treba drugih vodnikov, pouka, da se more samo braniti, za pravico potegovati; kak revež

je, kdor ne zna postav in se boji itd. Ljudstvo s svojimi očmi spregledava, kje je resnica in pravica, kje laž, krivica in sleparstvo. Ono gleda, kako radi bi nasprotniki duhovnike odstranili od volišča, jih vsaj za časa volitev zaprli v Dobrolovas v ječo ali kloster, da bi brez vse skrbi goljufali kmete. Pri volitvi kmetje gledajo nesramnost in surovost nasprotnikov, poslušajo njih zmerjanje, psovanje, kletve, vidijo med nasprotniki največje malopridneže, pijance, ki volijo, da se nažro in napijejo, pa so v pijanosti kakor zverine. Vse to vidijo naši ljudje in začenjajo sami ločiti svetlobo od teme, dan in noč, spoznavši, na kateri strani so modrejši in boljši ljudje, kristjani. Svita, dani se. Nastalo je jutro, upamo, da napoči kmalu jasni dan. 27. december bil je svit prvega dne novega političnega življenja za nas. Naj nam dobro slovensko ljudstvo ne nasprotuje, kakor so doslej nekateri, ampak naj z največjim zanimanjem in tudi malimi žrtvami, če treba, podpira naše prizadevanje, če hočemo, da se mladina ne pogubi nam, ampak se bavi z resnim ukom, branjem, s politiko, poštenimi igrami in lepim petjem. Spozna naj, da to je njemu samemu, mladini v največjo korist. Tako bodi dan v glavah, v ljudstvu!!

Št. Lipš. Udeležba pri zadnji občinski volitvi pri Miklavcu za najbolj krščansko in slovensko župnijo ni bila zelo častna, za naše razmere pa je bila vendar nepričakovano dobra. Da daljni naš kraj pravično sodijo, naj povem, da je bilo naših slovenskih volilcev iz Št. Lipša trikrat toliko (pooblastila in nasprotniki niso všteti), ko pred 6 leti iz cele občine volilcev sploh; da ni bilo še doslej tu političnega življenja; da še do sedaj sosed s sosedom ni govoril o volitvah in o politiki; da tu ni ne enega celega moža agitatorja, dosti zmožnega in skušenega, vajenega tega dela; da smo 14 dni pred volitvami le po strani nekaj izvedeli o bližnji volitvi in se je le zadnjih par dni govorilo z boljšimi par besed. Ljudje se počnejo bolj zanimati za politiko. Da bi mi imeli tu šentvidskega župnika, ki so ga hoteli pri Miklavcu od same nemške in liberalne jeze parkrat „vun“ vreči!! Volit iti k Miklavcu ni prijetna reč. Župnik, ki ima v 3 razredih vkup 4 glasove, je izsilil le 5 glasovnic, drugi ni hotel in se ni upal iti po nje. Pa je bil tudi izgubljen, kdor je neodločen in neizkušen zašel sam v pisarno. Kako prijazni so tam gospodje, kaže to, da pisar — učitelj — od slovenskih volilcev plačan, je župniku odgovarjal na vse slovenske besede le nemško. Toda o prijaznosti, ki smo jo občutili pri Miklavcu, bo pisal drugi. Razdražilo nas je, da je par naših zunaj igralo ulogo sovražnika Heroda ali izdajalca Efilalta ali bojazljivca Nikodema. Precej jih je ostalo doma, ker je v zadnjem času nastala razprtija med Miklavcem in oskrbnikom žineškega gradu zaradi oddaje lova „pod roko“ Miklavcu. Neumnost nekaterih naših ljudi kaže to, da pivo ali žganje pri Miklavcu kupujejo, živino tja v mesnico prodajajo ali so kaj dolžni, pa zato naše bandero zapustijo.

Šmarjeta nad Pliberkom. Kakor sem že slišal, so moj dopis v 50. št. „Mira“ nekateri nekoliko napačno razumeli, zato hočem še enkrat nekoliko pojasniti, kaj menim jaz s to zvezo. Kdor ima srce in kdor vidi naše skrajno žalostne razmere in bedo, v kateri se nahajamo, mislim, da se sedaj ne bo več obotavljal stopiti v boj za naše narodne svetinje. Tako si želim, da bi se sedaj vsa slovenska Koroška spremenila v nekaj vojaški tabor, in kakor so tukaj posamezni oddelki razdeljeni in delujejo vsak s svoje postojanke po navodilih, ki prihajajo iz središča, in kakor so tukaj pri posameznih oddelkih skušeni poveljniki, ki vodijo boj s svojimi četami, tako bi tudi pri naši mladeniški zvezi posamezni narodni in navdušeni mladeniči, ki poznajo žalostne razmere slovenstva na Koroškem in imajo pogum in odločno voljo, posvetiti vse moči za rešitev iz tužnih razmer, vsak v svojem okraju delovali, in vse nas naj bi vezala neka vez, vez istega navdušenja, in vsi bi imeli isti smoter pred očmi. Oglasil se je že en narodnjak z Dholice v „Miru“, kar me prav veseli, zadostuje pa tudi, če se oglašijo tisti, ki imajo namen in resno voljo pristopiti k zvezi, s pismom ali dopisnico pri meni. Lahko se tudi mladeniči v posameznih farah med seboj domenijo, in potem naj piše eden izmed njih meni naslove vseh, tako da bomo na jasnem, koliko nas je in kje stanujemo, ker drugače ni mogoče misliti na zvezo, če ne vemo drug za drugega. Po mojem mnenju je jako potrebna taka zveza med nami. Za zvezo naj bi se napravil program s točkami in navodili, po katerih bomo delali vsi z združenimi močmi, da lažje prispejemo do svojega smotra. Nekateri se sicer izgovarjajo, da imamo že itak društva, h katerim lahko pristopamo, toda potem bi moralo to veljati tudi za druge stanove, in

vendar se vsak stan združuje v svoja društva. In zakaj bi morali mi, po večini kmetijski fantje, ki pa v narodnem oziru tudi nismo brez vsakega pomena, ostati razkosani, ne meneč se drug za drugega. Zveza bo popolnoma samostojna, ne navezana na nobeno drugo, in mi bomo tudi veliko lažje delovali, ker bomo vedeli, kje imamo svoje prijatelje, na katere se lahko zanašamo, in ne bomo več razgubljeni po vseh krajih delovali, ampak kot ena velika skupina, katere naši nasprotniki ne bodo tako lahko zmagali. Povzdigniti moramo svoj glas, ki bo sicer preprost, a bo glas naroda, katerega bo moral slišati vsak nasprotnik, kateri trdi, da nam dobro gre in se nam ne godi nobena krivica, če nas vpregajo v nemčurski jarem, kakor pogani sužnje in nam krađejo našo narodno posest.

Jožef Krof,

slovenski narodni mladenič v Šmarjeti nad Pliberkom.

Od nekod. (Sadovi naših šol.) Slučajno sem dobil pred oči dve razglednici z novoletnimi voščili. Prvo voščilo, katero je pisala ena najboljših učenk 3. razreda prevajalske šole, se glasi: „Zuba Goža! Waš pošoravimo v tšjupai in vam wošdimo wešelo novoletu. M. P.“ Človek svojim očem ne verjame, da se more tako pisati v 20. stoletju. Voščilo učenke enorazredne šole na Jezerskem pa je pisano lepo in popolnoma pravilno. Tu se jasno vidi razloček učnih uspehov pri učenki, kateri se vbija blažena nemščina z vso silo v glavo, in pri oni, ki se uči najprej materinega jezika. G. Palla, ki ste s prevajalsko šolo menda še zadovoljni, vi, izvrstni pedagog, veselite se takih „jako dobrih“ uspehov! Kdaj vendar pride oni zlati čas, g. Palla, ko bomo poleg one narodne pesmi: „Je pa davi slanica padla,“ lahko peli tudi veseli in zadovoljni:

Sedaj je pa že mrena pala
od oces gospoda Palla,
da spozna uspehe te — — —?

Ali kdaj se vendar odvali oni kamen od vašega germanskega srca, ki vam ne pusti, da bi dovolili ukaželjni slovenski mladini izobrazbe? Ko se to zgodi, g. Palla, ovekovečil bo vas in vaše slavno delovanje v krasni in dolgi pesmi Dobrovski.

Legija je število onih, ki trpe večkrat celo svoje življenje na posledicah zanemarjene slabe prebave in želodčnih bolezni. V takih slučajih je stvar ravno taka, kakor pri drugih boleznih: takoj v začetku je treba pomoči, potem bo mogoče zlo zadušiti še v klici. Pri slabem teku, slabi prebavi, zgagi, napetju in drugih posledicah pokvarjenega želodca izbornu delujejo Bradyjeve želodčne kapljice. 6 steklenic za K 5— ali 3 dvojne steklenice za K 450 razpošilja franko izdelovalec C. Bradyjeva lekarna pri „ogrskem kralju“, Dunaj, I., Fleischmarkt 1/385.

Enajsta slavnostna božičnica in desetletnica „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu.

Letošnja presijajna naša božičnica, ki se je na kvaterno sredo, dne 19. grudnia m. l. vršila, nadkriljuje v vsakem oziru vse prejšnje, bila je ta pomenljiva slavnost res dostojna proslava desetletnega obstanka naše „Narodne šole“. Že dan poprej, ko smo napravili za naše otroke posebno predstavo, katere se je udeležila tudi preblagorodna gospa Ana Klebel, sproga c. k. okr. glavarja v Velikovu, z otroci, bilo je nad 200 udeležencev, pri glavni slavnosti pa je bila udeležba, dasi je zjutraj snežilo, tako ogromna, kakor še nikdar poprej. Glava ob glavi so stali poslušalci, bilo je gotovo nad 600 udeležencev, med njimi 27 gg. duhovnikov z g. proštom Greg. Einspielerjem na čelu in mnogo posvetnih razumnikov. Čuli so se glasovi, da, ako bo šlo tako naprej, bo naša zelo prostorna telovadnica še postala pretesna. V povzdigo slavnosti smo letos najeli radiški tamburaški zbor, ki je odmore med posameznimi točkami, posebno pa med raznimi dejanji igre z neutrudljivim tamburanjem zelo prijetno izpolnil. Ko so tamburaši s sviranjem narodne himne „Naprej zastava slave“ otvorili slavnost, pozdravi g. župnik Treiber vse navzoče najpristrčneje. Najpoprej omenja velikih darov, katerih je slovenska darežljivost naklonila tudi za letošnjo božičnico. Prejeli smo v denarju velikansko vsoto 1153 K 68 v, vrh temu pa še mnogo darov v blagu. Visokorodna gospa ekselencia Ivana baronica Pino, prejšnja lastnica tukajšnjega gradu Kohlhof, se je naše šole še na Dunaju spominjala in nam poslala 18 metrov blaga za dekleta, 42 žepnih rutic, 10 robcev za glavo in 12 zapestnic. G. Mitterberger, krojaški mojster v Velikovu, je daroval eno celo obleko za dečke, 5 napravljenih zgornjih hlač, 5 telovnikov in 2 srajci. Gospa Marjeta Tomaž, kra-

marica v Velikovu, je darovala 6 deških srajc; g. I. Cehnar, svečar v Velikovu, je podaril obilo sladčic za otroke in svečice za božično drevo; rodoljubni kmet Vrank pa božično drevo. Vsled te nepopisne darežljivosti smo mogli naše otroke res zelo bogato obdarovati. Od denarnih darov se je kupilo 660 metrov blaga, 20 ducatov žepnih rutic in 60 parov črevljev. Dobilo je 75 otrok celo obleko, ostali pa posamezne kose obleke. G. župnik se vsem preblagim dobrotnikom najpristrčneje zahvaljuje na njihovi neusahljivi dobrotljivosti in prosi, da bi tudi v prihodnosti ne pozabili „Narodne šole“. Letošnja božičnica, nadaljuje govornik, ima pa še višji pomen, ker obhaja letos naša „Narodna šola“ tudi desetletnico svojega obstanka. Kateri so pa uspehi desetletnega delovanja naše šole? Uspehi so prav veliki, so splošni in posebni. Splošni so versko-narodna probuja našega ljudstva. Ker poučujejo na naši šoli čč. šolske sestre, je naša šola verska šola. To ceni naše ljudstvo posebno visoko in izreka čč. sestram vse priznanje, pa tudi vrhovna cerkvena oblast vsako leto jako pohvalno ocenjuje sestersko delovanje. Naša šola deluje ob jezikovni meji. Pred desetimi leti je bilo v Velikovu samo šest nemških razredov, zdaj jih je šestnajst. Ako bi ne bilo naše šole, potem bi bila vsa slovenska velikovska okolica v kratkem ponemčena. Naša šola je naše slovensko ljudstvo probudila in spravila v trdno organizacijo, postala je nepremagljiva ovira nadaljnega ponemčevanja. Naši narodni nasprotniki vedo to dobro, radi tega nasprotujejo naši šoli ob vsaki priliki. Posebne uspehe pa pojasnjujejo sledeče številke. Človek ne stoji sam za sebe na svetu, ampak ima vpliv tudi na druge. Versko-narodno vzgojena mladina je za prihodnost nepremagljiva armada. V teku zadnjih deset let je obiskovalo našo šolo 710 otrok, in sicer 239 dečkov in 461 deklic. Večina teh otrok bi bila brez naše šole izročena ponemčevanju, tako se je pa vzgojila, oziroma se še vzgojuje v verne in narodne Slovence in Slovenke. Posebne važnosti je naše šolsko vzgojišče za deklice ali naš šolski internat. Brez internata bi imela naša šola samo krajevni pomen, po internatu pa koristi vsem koroškim Slovincem. Številke naj pojasne, kako ima naše slovensko ljudstvo naš internat v čislih. Vseh gojenk skupaj je bilo v internatu 172, kar je jako veliko, posebno ako se pomisli, da se je začel naš internat šele pozneje razvijati, ko je namreč naša šola postala večrazredna. Od teh gojenk je bilo 140 Korošic, 17 Štajerk, 10 Kranjc, 2 Primorki, 2 Hrvatice in 1 Čehinja. Zanimive so posebno še sledeče številke, katere pojasnjujejo, da se je res cela slovenska Koroška oklenila naše „Narodne šole“. Izmed 140 koroških gojenk jih je bilo največ iz bližnje Podjunske doline, namreč 93, iz celovške okolice 5, iz beljaške okolice 9, iz Roža 23, iz najbolj oddaljene Zilske doline pa 10 gojenk. S temi uspehi smemo pač biti zadovoljni. Zaupajoč na božjo pomoč in na požrtvovalnost slovenskih rodoljubov, ki naj še nadalje podpirajo našo dično šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, bo naša „Narodna šola“ tudi v prihodnosti nadaljevala svoje plodonosno delovanje. G. govornik se nada, da je tolmač čutil udeležencev, in konča svoj govor z iskreno željo: Naša „Narodna šola“ naj krepko napreduje, se razvija in procvita! Nato se je izvršil slavnostni spored. Ker je glavna igra zelo dolga, smo to pot opustili skoraj vse drugokrat običajne deklamacije. Mesto teh pa so otroci prvega razreda predstavljali ginljivi prizor: „Otroci pri jaslicah!“ Otroci se približujejo sv. Jožefu in Devici Mariji, ki obdajata v jaslicah ležeče božje dete, in poklonijo Jezušku razne darove: blazinico, toplo obleko in eno bečko. Najmlajša učenka Lenka Lipnik pa pravi: „Mamo bom prosila za en vinar ali pa dva, bom cukrčke kupila za ljubega Jezusa,“ in res izroči Jezušku zavojček sladčic. Končno zapoje mično pesmico. Res ljubko, pristrčno in točno so mali otročiči igrali. Vsakdo pa je moral priznati, koliko truda je morala stati priprava takih malih otrok, ki šele dva meseca šolo obiskujejo in seveda brati še ne znajo. Pred in po glavni igri so otroci tretjega in četrtega razreda peli dva dolga Ferjančičeva venca narodnih pesmi. Pesmice so sicer zelo preproste, ali ker so narodu tako priljubljene in ker so jih otroci tako navdušeno peli, našle so tudi pri poslušalcih navdušeno pritrjevanje. Glavna točka slavnostnega sporeda pa je bila poltretjo uro trajajoča prekrasna igra v petih dejanjih: „Roza Jelodvorska“. Vsebinska igra je ta-le: Roza (Genovefa Sirc) je jako skrbno vzgojena hči Častimira (Jurij Cikulnik), grofa na gradu Jelodvor, in njegove soproge grofinje Matilde (Elizabeta Škof), ki pa kmalu umrje. Največji sovražnik Častimirov je pa vitez Strašimir (Kolman Wolbart), lastnik sosednega gradu Smrečnik, ki je vsled dovršenih grozovitosti daleč naokrog le

znan kot roparski vitez. Ali žena njegova Ljudmila (Neža Linhut) je jako blaga in mora prestati silno dušnih muk vsled moževih surovosti. Srd, katerega je grozni Strašimir že davno v svojem srcu gojil do grofa Častimira, spremeni se v očitno sovraštvo, ko mu Častimir zabrani, da ni mogel v ječo odpeljati neljubega Jelodvorskega ogljarja (Gregor Krasnik). Strašimir pri-seže maščevati se nad Častimirom. Nenadoma napade grad Jelodvor, ga oropa in zažge, grofa Častimira pa vrže v verige vkleknjenega v naj-ostudnejšo ječo na gradu Smrečniku. Roza, staršev oropana in iz očetovskega grada potisnjena, najde prijazen sprejem pri Jelodvorskem ogljarju Jakobu in njegovi ženi Marjeti (Micka Kovač), njuna hčerka Neža (Rozika Rodler) je zvesta Rozina prijateljica. Da bi mogla biti blizu očeta in mu streči, stopi Roza nepoznana, kar v obleko prijateljice Neže preoblečena, v službo pri oskrbniku na gradu Smrečniku Andrejčetu (France Skočir). Oskrbnikovi ženi Mini (Micka Koh) se Roza kmalu prikupi. Roza je zdaj blizu očeta, o polnoči, ko vse na gradu spi, obiskuje skrivaj očeta v strašni ječi in ga krepča z živili. Dve dolgi leti že sedi grof Častimir v ječi. Ali zdaj napoči tudi zanj ura rešitve. Rešilni angel je njegova hči Roza. Prigodi se velika nesreča. Strašimirov mali sinček (triletni Vinko Marolt) Slavko, pade namreč v studenec. Roza, videča veliko nevarnost se pozabivša vse gorje, katero je Strašimir pripravil čez njeno družino, nemudoma po vedrici spusti v vodnjak in otme otroka gotove smrti. Strašimir je presrečen in izjavlja, da hoče rešiteljici svojega ljubljence dati vsako plačilo, katerokoli le zahteva. Zdaj se Roza, pokazaje od očeta v spomin prejeto svetinjo ob zlati verižici, razodene kot Roza Jelodvorska in zahteva kot plačilo oprostitev očeta iz ječe. To zahtevo izpolniti, se ustavlja Strašimir z vso silo, ali ko mali Slavko sam prosi očeta, da naj vendar ugodi zahtevi njegove rešiteljice, je Strašimir omehčan, oprostí Častimira iz ječe in slovesno obljubi, mu popraviti vso storjeno škodo. Junakinjo igre Roza zdaj vse proslavlja, ali ona v svoji skromnosti odklanja vsako hvalo in jo pripisuje le blagim svojim staršem, ki so jej četrto božjo zapoved tako globoko zapisali v srce, katero zapoved iskreno priporoča vsem otrokom celega sveta. S tem prizorom igra konča. Otroci so se zelo dolgo igra prav dobro naučili in jo vsi jako naravno in živo predstavljali. Zvesti Jelodvorski ogljar, klepetava in vladoželjna oskrbnica Mina in njeni hladnokrvni mož oskrbnik Andrejče so pa občinstvu še posebno ugajali. Kot novotarijo smo letos še to vpeljali, da so razumniki v igri govorili v pismeni slovenščini, preprosto ljudstvo pa v podjunskega narečju, kar se je še posebno pohvalno priznalo. Občinstvo je bilo nad izvrstno izvršitvijo te lepe igre tako očarano, da ni ponehalo s ploskanjem, dokler se ni zopet dvignil zastor in so se igralci zopet prikazali na odru. Splošno je bilo priznanje velikanskemu naporu, katerega so imele naše č. šolske sestre s prireditvijo tako obsežne slavnosti, posebno z vajami za igro. Bog jim povrni ves njihov veliki trud, hvaležnost našega ljudstva jim je zagotovljena. Presrečno se zahvaljujemo tudi g. radiškim tamburašem, ki se dolgega pota in slabega vremena niso ustrašili in so prihiteli semkaj povišati našo slavnost. Bog jih živi! Nad 800 slovenskih rodoljubov in rodolubkinj je obiskalo našo pomenljivo slavnost, posvečeno proslavi desetletnega obstanka naše „Narodne šole“. Vsi navdušeni so se vrnili zopet v svoj domači krog in zdaj svojim oznanjujejo slavo našega narodnega svetilnika ob jezikovni meji, naše šole. Sklepam svoje poročilo z iskreno željo, da naj bi vsi naši slavnostni gostje svojo hvaležnost do naše šole dejansko skazali s tem, da ne samo oni ostanejo zvesti prekoristni naši šolski družbi sv. Cirila in Metoda, ki našo šolo vzdržuje, ampak jej tudi pridobijo prav mnogo novih udov in podpornikov!

Zahvala.

Vsem preblagim dobrotnikom, ki so nam blagovolili poslati za našo božičnico toliko darov v denarju in blagu, se presrečno zahvaljujemo v imenu naše tako bogato obdarjene šolske mladine na njihovi nepopisni darežljivosti, voščimo vsem prav srečno in zdravo novo leto in kličemo: Bog plati stoterno!

V Št. Rupertu pri Velikovu, dne 20. dec. 1906.

Vodstvo „Narodne šole“.

Društveno gibanje.

Št. Jakob v Rožu. Mesečni sestanek izobraževalnega društva „Kot“ bo v nedeljo, dne 6. prosinca 1907 v „Narodnem domu“ v Št. Jakobu

v Rožu ob 3. uri popoldne. Predava govornik iz Celovca. Predstava igre „Najdenec“.

Podsinnjivas. Kršč.-soc. pevsko in delavsko društvo priredi dne 13. januarja, ob štirih popoldne pri Gašparju v Podsinnjivasi javen shod. Na sporedu sta dva govora. K obilni udeležbi vabi vse somišljenike odbor.

Podljubelj. „Slovensko kršč.-soc. delavsko društvo v Podljubelju“ ima 13. prosinca v prostorih Kajzrove gostilne ob polštirih popoldne svoje mesečno zborovanje. Gg. tovariše opozarjamo, da pridejo govorniki iz Ljubljane. Delavci, udeležite se shoda, nikdo naj ne ostane doma! Odbor.

Dobrlavas. Na praznik sv. treh kraljev, dne 6. prosinca 1907 popoldne po blagoslovu priredi izobraževalno društvo svoje mesečno zborovanje v društvenih prostorih s predavanji in petjem. Govoril bo med drugimi priznan govornik o kmetijskih in narodno-gospodarskih zadevah. — Kmetje, mladeniči, žene in mladenke, pridite v obilnem številu! Odbor.

Vabilo. „Slovensko katoliško izobraževalno društvo „Lipa“ za Velikovec in okolico“ priredi dne 13. januarja t. l. v „Narodnem Domu“ v Velikovu ob polštirih popoldne svoj letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev novega odbora, 5. govor, 6. slučajnosti. Udeležba je dovoljena samo udom in onim, katere vpeljejo udje. K obilni udeležbi vabi odbor.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo. (Dalje.)

Tlak (pod) v hlevu bodi tako uravnan, da ne vpija scalnice vase in da se more ista hitro odtekat. Najboljši in najprikladnejši pod se napravi iz trdožganih opek, ki se zalijejo s cementom. Pod iz kamenitih plošč je mrzel in trd. Lesena tla niso sicer pretrda, ali vendar zategadel malo pripravna, ker usrkavajo scalnico, in ker prehitro gnijejo. Kdor hoče napraviti lesen tlak, tisti naj odbere za to trd les ter ga naj tako zloži, da leže posamezne deske počez, a ne po dolgem. Da se scalnica izpod živine hitreje odteka, v ta namen mora biti pod nekoliko nazaj nagnjen, to je vzadi bodi nižje kakor spredi. Na tri metre dolgosti smemo računati za goveje hleve 5 do 6 cm pada, a za krave še celo nekoliko manj. Scalnica naj odteka v takozvane žlebove (jarke), kateri jo vodijo v gnojnične jame zraven gnojišča. Najboljše žlebove napravljajo iz kamena ali opek, katere zvežejo s cementom; taki žlebovi se namreč lahko čistijo ter ne okužujejo hleva. Žlebovi ne smejo biti pregloboki, da se živina na njih ne poškoduje. Se to si zapomnite, da mora biti hodnik za žlebom iste višine kakor so posamezne staje, kjer goved stoji, to je zategadelj potrebno, da se živali ne poškodujejo, ko hodijo čez jarek iz hleva in nazaj v hlev.

Strop v hlevu mora biti neprodoren za sopare. Ako je strop nepropustljiv, je dotični hlev po zimi gorek in sopare ne zaidejo v podstrešje, kjer se navadno krma drži. Les ni baš pripravno gradivo za hlevski strop, ker se napije sopare in je zategadelj vedno moker; ti vlagi se more nekoliko odpomoči s pridnim zračenjem. Najpripravnejši je izbokan (velban) strop.

V hlevih morate pred vsem skrbeti za čist zrak. Čist zrak je za uspevanje živine neobhodno potreben. „Kamor ne pride zrak, tja pride bolezen“, pravi star in resničen pregovor. Kakor se ne morejo ljudje v zaduhlih, nečistih in so-parnih hišah dobro počutiti, ravno tako tudi ne more živina dobro uspevati v hlevih, ki so s smrdljivim zrakom prenapolnjeni. Le čist zrak, ki doteka v hlev od zunaj, je zdrav. Hlev mora imeti torej okna, katera ne vodijo samo svetlobe noter, ampak služijo tudi zračenju. Odpirajte ob mirnem in ugodnem vremenu okna in vrata, da more v hlev čisti zrak. Nekateri živinorejci napravijo v zidu na obeh dolgih straneh hleva, in sicer prav visoko pri stropu posebne luknje, skozi katere prihaja v hlev čist zrak. Te luknje naj bodo zategadelj visoko v zidu, da mrzli zrak ne vleče naravnost na goveda ter jih ne prehladi. Take luknje, ki ne smejo biti vodoravne, temveč tako poševne, da so na notranji strani zidu višje kakor na zunanji, so neobhodno potrebne za prezračevanje hleva po zimi, ko morajo biti okna in vrata zaradi hudega mraza zaprta.

Goveji hlev mora biti precej svetel, ker le v svetlem prostoru se živina dobro razvija. Torej

živinorejci ne pozabite na okna, kadar postavljate nove hleve. Okno je važna, zelo važna reč v vsakem hlevu. Pri postavljanju pazite samo na to, da ne padajo solnčni žarki živalim naravnost v oči. Temni hlevi so po navadnem zaduhli in nezdravi. Samo za pitalna goveda je dobro imeti malo bolj temne hleve (zagrinite okna), ker se v njih hitreje pitajo, kakor v presvetlih. (Dalje sledi.)

Darovi za 11. božičnico „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu l. 1906.

Darovali so p. n. gospodje in gospe: Janez Vidovic, stolni kanonik in knezoškof, kancelar v Celovcu 50 K; Ana Klebel, c. kr. okrajn. glavarja soproga v Velikovu 5; Janko Kremenšek, c. kr. okrajn. glavar v Logatcu 5; Janez Wieser, prost v Podkrosov 20; Cvetko Isop, prost v Sp. Dravogradu 3; Gregor Einspieler, prost v Tinjah 10; Neimenovan duhoven v Celovcu 10; Neimenovan v Celovcu 5; Šimen Bauer, dekan v Pliberku 20; Valentin Krant, dekan na Trbižu 3; Šimen Čemer, dekan v Velikovu 20; Janez Ogriz, dekan v Kapli 10; Juri Traven, župnik na Obirskem 10; Anton Kesar, župnik v Prevaljah 10; Jožef Peterman, župnik na Otoku 20; Franc Petek, komendant na Reberci 10; Jožef Šket, zlatomašnik na Dunaju 10; Valentin Aljančič, župnik na Dobravi pri Podnartu 10; Matija Vedenik, župnik v Otmanjah 2; Matija Ljubša, kurat v Karlan pri Gradcu 4; Janez Volavčnik, župnik na Rudi 5; Franc Mihi, župnik v Žihpoljah 5; Franc Katnik, župnik na Brnci 10; Neimenovan rodoljub na Dunaju 20; Vekoslav Legat, vodja tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu 5; Neimenovan rodoljub v Velikovu 4; Fran Sadnikar, trgovec v Celovcu 20; Sigismunda Wendler, c. kr. dežel. sod. svetnika soproga v Gradcu 4; Ivan Hochmüller za Beljaško omizje v Trstu 20; Neimenovan v Velikovu 10; Franc Bergman, župnik v Št. Lenartu 3; dr. Vinko Hudelist, zdravnik v Velikovu 10; Ana dr. Hudelistova v Velikovu 5; Neimenovan v Celovcu 5; Josip Apih, c. kr. profesor v Celovcu 10; dr. Schmiermaul in c. kr. dežel. sod. svetnik Jožef Sitter v Brežicah skupno 5; Gabriela Preisova, pisateljica v Pragi 10; France Treiber, župnik v Št. Rupertu pri Velikovu 10; Franc Marinič, župnik v Šmiheln nad Pliberkom 5; Posojilnica v Št. Jakobu 50; Franc Ks. Meško, župnik na Zili 5; Stefan Singer, župnik v Logivasi 10; Alojzij Hutter, župnik v Št. Lipsu 10; Jakob Kindlman, župnik v Kloštru 10; Valentin Weiss, župnik v Žitarivasi 10; Vinko Poljanec, župnik v Št. Jurju 10; Vaclav Valeš, župnik v Guštanju 10; Karol Hrab, župnik na Djekšah 10; Anton Kaplan, župnik v Medgorjah 5; Neimenovana dobrotnica 100; Jožef Dobrov, kanonik v Velikovu 10; Matevž Riepl, župnik v Št. Juriju ob Zili 5; Jožef Kukačka, župnik v Kazazah 3; Rupert Rotter, kanonik v Št. Štefanu pri Velikovu 10; Ivan Kogelnik, provizor v Vovbrah 10; Valentin Šitelkopf, župnik na Mostiču 10; Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu 5; Franc Rozman, župnik v Št. Petru pri Velikovu 10; Franc Kolarič, mestni župnik v Celovcu 10; Volbenk Serajnik, župnik v Št. Lipsu 6; Ivan Spitzer, vikar v Ravnici na Primorskem 8; Ivan Nagel, župnik v Selah 2; Jožef Zeichen, župnik v Črnečah 5; Martin Bauman, kanonik v Velikovu 10; Ivan Hojnik, župnik v Koprivni 4; Ivan Brabenec, župnik v Št. Tomažu 5; Anton Sturm, župnik na Brdu 10; Franc Virnik in dr. Cukala, kaponika v Gospi-sveti skupno 6; Franc Havliček, župnik v Čačah 5; Janez Šnedec, župnik v Vetrinju 5; Slovenski bogoslovci v Celovcu 20; Ivan Lučovnik, kaplan v Št. Jakobu 5; Peter Serajnik, kaplan v Prevaljah 10; Ivan Dolinar, kaplan v Dobrlivasi 5; I. Sekol, kaplan v Prevaljah 4; Ivan Smolej, duhoven v Tinjah 5; Neimenovan v Pliberku 20; Matija Wutti, kmet na Ločilu 10; Marija Jane v Logivasi 10; Jožef Švajger, p. d. Gorej v Orličivasi 2; Aleš Gril, p. d. Mentel v Vovbrah 4; Anton Riepl, p. d. Plešar v Hrenovčah 4; Marija Stangl, mlinarica na Olšnici 5; Peter Roblek na Jezerskem 10; Mihael Gröblacher, župan v Logivasi 4; Marija Hutter v Št. Lipsu 10; Matija Kumer, p. d. Habernik in stara Habernica na Ruštatn 3; Franc Kobentar, župan v Št. Jakobu 5; Vila Ilirija v Žabnicah 5; Micka Dobrov v Velikovu 2; Franc Reš, hišni posestnik v Drvešivasi pri Pliberku 2; Peter Weinercel, kmet v Vovbrskih gorah 2; Ignacij Muri, posestnik na Jezerskem 25; Peter Povoden v Škocijani 2; Janez Puče, p. d. Bernik na Djekšah 5; Ignacij Černilec, krojaški mojster na Jezerskem 4; Marija Kajžnik na Hodnini 5; Filip Messner, p. d. Skrajnik v Mrzlivodi 4; Anton Urbane, p. d. Braduč v Klopcah 2; Rok Karpf, črevljar v Velikovu 2; Juri Rauter, p. d. Kavan v Klopcah 5; Blaž Škof, p. d. Melhar na Jezernici 4; Rozika Rodler, učenka v Št. Rupertu 1; Franc Kogelnik, posestnik v Podklancu 3; Marija Krajnc, p. d. Hofman v Mrzlivodi 5; Ana Grašar v Šmarkežu 1; Amalija Šiberl, p. d. Pušla v Vovbrah 2; Marija Korešnik v Velikovu 1; Tekla Klančnik v Velikovu 1; Posojilnica v Sinčivasi 5; Janez Šumah, posestnik v Sinčivasi 2; Dragotin Gobec v Podgradu v Istri 2; Karol Oraš, p. d. Oraž na Jezernici 2; Leopold Kovač, črevljar v Velikovu 1; Klara Cikulnik, p. d. Höflarca v Št. Rupertu 2; Peter Karpf, krojač v Velikovu 5; Boštjan Karpf, zasebnik v Velikovu 5; Boštjan Cikulnik, p. d. Čarnik na Holmcu 2; Marija Tomaž v Velikovu 2; Micka Volavčnik na Proboju 2; gospa Lučovnik v Velikovu 2; Marija Karpf, p. d. Holcarja v Mrzlivodi 2; Marija Podgore, p. d. Majričeva mati na Olšnici 1; Franc Zornik, košar v Velikovu 1; Anton Lajler, hišni posestnik v Velikovu 1; Neimenovana žena v Št. Rupertu 2; Mohorjani v Št. Juriju na Vinogradih 3; Šmarješki Mohorjani 3; Tomaž Olip, gostilničar v Selah 2; Katarina Mrak v Velikovu 2; Florijan Ellersdorfer, župan v Grebinju 10; Micka Bruner, p. d. Štukova v Peračiji 1; Jakob Karpf, p. d. Bobek v Orličivasi 2; Elizabeta Jane, cestinarjeva vdova na Zelinjah 1; Učenci in učenke v Dobrlivasi 3; Jožef Krant, mlinar na Bistrici nad Pliberkom 2; Terezija Karpf, p. d. Holcarjeva v Mrzlivodi 1-10; gospa plem. Genzič v Tinjah 2; Neimenovan 3; Škocijanski Mohorjani 5-02; Neimenovan iz Škocijana 14-98; Juri Slamanik, najemnik v Klopcah 3; Slemiceva družina v Št. Janžu 3; Jožef Isak, cerkovnik v Št. Rupertu 2; Šimen Kralj, p. d. Mohovnik v Hudemkraju 2; Jožef Hedenik, p. d. Možar v Golšovem 5; Vstopnina pri božičnici 53-58. Skupaj 1153 K 68 vin.

Listnica uredništva.

Iz pliberške okolice. Dopis je brez podpisa, torej ga ne priobčimo. Javite nam svoje ime!

Belovče pri Dobrlivasi. Ravno tako!

Dopisnikom, katerih dopisov nismo mogli objaviti v ti številki, naznanjamo, da pridejo prihodnjič na vrsto.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

**Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava**

ima spričo posebnega načina svojega proizvodnje vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Loterijske številke od 29. decembra 1906.

Dunaj	89	23	37	31	24
Gradec	76	19	64	28	19

**Poskusite
in priporočite
izdelke**

**Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.**

Kupujte PARAMENTE

le pri tvrdki

JOS. NEŠKUDLA

protokoliranem velezavodu za izdelovanje cerkvene oprave

v OLOMUCU.

Dobavlja paramente 20% cenejše od vsake avstrijske tvrdke. Dobavitelj Njene c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Izabele na Dunaju in 16 stolnih kapiteljskih cerkev v Avstriji in na Ogrskem.

Pozor! — Čitaj! — Pozor!

Pakraške

želodčne kapljice.

Staro, znano izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih — posebno se priporoča — pri zaprtju in zapeki, napihnjenju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosegljivo sredstvo za dobro prebavo.

Delovanje izvrstno, uspeh gotov.

**Cena 12 stekleničicam (1 tucat)
5 K franko na vsako pošto s
povzetjem ali če se denar pošlje
naprej.**

Manj kot 12 stekleničic se ne pošilja. Prosi se, da se naročuje samo naravnost pri

**P. JURIŠIČU, lekarnarju
v Pakracu št. 58 (Slavonija).**

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravno izšla:

Dr. J. Sket:

Slovenska čitanka III.

Druga izdaja.

Velja trdo vezana 2 kroni, po pošti 20 vin. več.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

**Edino pravi je
Thierryjev balsam**

le z zeleno znamko z nuno.

Zakonito zavarovano.

Staroslavno, neprekosljivo domače zdravilo.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot najboljšo domače zdravilo

za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Knjižico s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitev itd. po najnižjih cenah.

Izšel je težko pričakovani

Koledar za kmetovalca 1907.

Uredil deželni nadzornik J. Legvart.

II. zelo popolnejši letnik z vsebino:

Kratek opis umne živinoreje; zlata pravila živinoreji, krmljenje goveje živine in prašičev.

Prašičjereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka, boleznimi mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka.

Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmet. zakoni. Hmeljarstvo. Preračun v kile, orale in hektarje. Koledar, sejmi, in še mnogo drugega.

Vezan je letos v posebno močno platno.

Cena s pošto K 1-80, in se naroča pri

Ivan Bonaču v Ljubljani.

Vsled prihranitve dragega povzetja se naj znesek naprej dopošlje.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomu zvonove, in
3. za življenje, oziroma doživetje, in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

Poštni hran. račun št. 45.867.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

uraduje vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, ob nedeljah pa od 8. do 12. ure dopoldne v lastni hiši št. 81.

Hranilne vloge obrestujejo se po

4 ¹/₂ ⁰/₁₀₀

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod iz lastnega. Za naganje denarja so tudi položnice poštno-hranilničnega urada na razpolago.

Posojila se dajejo na hipotekarni kredit po 5¹/₄ % in na osebni kredit pa po 6%. Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica ima tudi svojo

podružnico na Jesenicah

v Hrovatovi hiši št. 96.

Uraduje se vsak dan, kakor v centrali. Vsled otvoritve karavanske železnice se nudi Korošcem ugodna prilika za sigurno naganje denarja.

Denarni promet v letu 1905 K 3,200.000. Stanje hranilnih vlog v letu 1905 K 1,877.859.